

Examenul național de bacalaureat 2021

Proba E. c)

Istorie

Testul 6

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Uniunea Sovietică a acționat decisiv pentru a-și consolida poziția în România mai curând decât oriunde altundeva în Europa de Est, întrucât [...] România era poarta de intrare spre Balcani și Strâmțori. *Declarația privind Europa Eliberată*, la care Uniunea Sovietică împreună cu Statele Unite și Marea Britanie aderaseră la Ialta, la 12 februarie 1945, doar cu câteva săptămâni înainte de numirea lui P. Groza ca prim-ministru, nu a avut niciun rol în fixarea politicii Sovietelor față de România. Noțiunea de guverne democratice și larg reprezentative, instalate în urma unor alegeri libere, răspunzând voinței cetățenilor lor, prevăzută în *Declarație*, era în contradicție cu teoria și practica sovietică și, dacă ar fi fost aplicată în acest caz particular, ar fi împiedicat instalarea unui guvern prieten și docil la București. Antipatia pe care majoritatea românilor o resimțeau față de Uniunea Sovietică [...] făcea ca perspectivele venirii la putere a unui regim prosovietic, liber ales, să fie foarte îndepărtate. Din cauza lipsei de popularitate a partidului lor, conducătorii comuniștilor români nu aveau [...] nicio dorință să lase alegerea guvernului în seama electoratului.” (K. Hitchins, *România 1866-1947*)

B. „În toamna anului 1945, Partidul Comunist și aliații acestuia au devenit din ce în ce mai puternici pe măsura intensificării luptei politice în România. Conducătorii comuniști și-au concentrat atenția asupra creării unui partid disciplinat, iar la 16 octombrie au convocat prima Conferință Națională a Partidului. Delegații au ales un Comitet Central, un Birou Politic, format din Gheorghiu-Dej, în calitate de secretar general, Ana Pauker și Teohari Georgescu, ministru de Interne, în calitate de secretari. [...]

În raportul prezentat Conferinței, Gheorghiu-Dej a expus obiectivele imediate și de perspectivă ale partidului. El s-a concentrat asupra transformării economice a țării și a propus ca realizarea acesteia să fie făcută pe baza unui program susținut de industrializare [...]. Nu spunea nimic însă despre colectivizare, care era țelul suprem al politicii agrare comuniste, pentru că, dacă ar fi făcut așa, și-ar fi înstrăinat majoritatea țăranilor, într-un moment când lupta pentru putere încă nu fusese câștigată. Nu a făcut însă niciun secret cu privire la rolul ce urma să-l aibă statul. Ca instrument al Partidului Comunist, el i-a atribuit statului sarcina de organizare și conducere a economiei, o responsabilitate care va fi înglobată în legislația economică a tuturor guvernelor ulterioare.” (K. Hitchins, *România 1866-1947*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți documentul internațional din 1945, precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la Partidul Comunist. **2 puncte**
3. Menționați câte un lider politic precizat în sursa **A**, respectiv în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că transformarea economiei se realizează prin industrializare. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două fapte istorice din politica internă a României postbelice care au loc în primul deceniu după 1945, în afara celor la care se referă sursa **B**. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două acțiuni politice desfășurate în perioada 1965-1985, în România. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„După acceptarea tronului României de către [principele] Carol I [...], noua Adunare de la București [...] avea să-și atribuie rolul de *Constituantă*, urmând a dezbate și a adopta [...] *Constituția* [...]. Potrivit primelor articole [ale *Constituției* din 1866], statul era indivizibil și inalienabil, denumirea oficială fiind cea de România [...].

Ca și în alte state europene, actul fundamental prevedea și garanta o serie de drepturi și libertăți cetățenești [...] Principiul privind libertatea, obligativitatea și gratuitatea învățământului primar [...] fusese menținut, specificându-se că o lege specială va reglementa tot ceea ce privește învățământul public (art. 23). Articolul 24 din *Constituție* nu făcea altceva decât să garanteze libertatea presei, astfel că, pentru apariția ziarelor, nu mai devenea necesară o autorizație prealabilă. Erau categoric interzise cenzura, [...] suspendarea sau suprimarea publicațiilor. [...]

Spre deosebire de prevederile anterioare [din *Statutul Dezvoltător*, adoptat în 1864], potrivit cărora inițiativa legislativă aparținea doar *Domnului*, articolul 32 al *Constituției* preciza că puterea legislativă era acum exercitată *colectiv* de către *Șeful statului și Reprezentanța națională*, compusă din *Adunarea Deputaților și Senat*, orice lege trebuind să întrunească acordul [...] celor trei ramuri (art. 32-33). Dacă în precedentul *Statut* (1864) [...], *Senatul* era compus din membri de drept și persoane numite de *Șeful statului*, în 1866, [...] putea fi ales senator orice român care beneficia de drepturi civile și politice, era domiciliat în România, avea vârsta de minim 40 de ani și un venit de 800 de galbeni (art. 73). [...] Membrii *Senatului* erau aleși de două colegii: unul rural [...], iar celălalt urban [...] (art. 68). În ceea ce privește *Adunarea Deputaților*, s-a adoptat sistemul celor patru colegii electorale [...]. Primele trei colegii votau direct, iar ultimul indirect, prin delegați (art. 58-63). Pentru a putea fi ales deputat, trebuiau îndeplinite aceleași condiții ca și la senatori, vârsta prevăzută fiind de minim 25 de ani.”

(S. L. Damean, I. Oncescu, *O istorie a românilor de la Tudor Vladimirescu la Marea Unire*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți principele României, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul în care se desfășoară evenimentele descrise în sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați „actul fundamental” al României adoptat în 1866 și o prevedere a acestuia cu privire la învățământ, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la presă. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la Senat, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia un proiect politic elaborat în spațiul românesc, în perioada 1848-1858, a contribuit la constituirea statului român modern. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre autonomii locale și organizare instituțională în spațiul românesc (secolele al IX-lea – al XVII-lea), având în vedere:

- menționarea a două asemănări între autonomiile locale atestate în spațiul românesc, în secolele al IX-lea – al XI-lea și precizarea uneia dintre aceste autonomii;
- menționarea a două aspecte politice din secolul al XIII-lea, cu privire la spațiul dintre Carpați și Dunăre;
- prezentarea unui fapt istoric referitor la instituțiile centrale din spațiul românesc extracarpatic, desfășurat în a doua jumătate a secolului al XIV-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la organizarea instituțională din spațiul intracarpatic, în secolele al XVI-lea - al XVII-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.